

Seat No.	

B.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, November - 2018

SOCIOLOGY (Optional) (Paper - IV)

Social Problems in India

Sub Code : 61964

Day and Date : Friday, 30 - 11 - 2018

Total Marks : 50

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks of the questions.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative : [10]

- a) The nature of the social problems is _____.
  - i) Universal
  - ii) Political
  - iii) Natural
  - iv) Individual

- b) Social Problems arises from _____.
  - i) Social disorganization
  - ii) Social organization
  - iii) Social institution
  - iv) Socialization

- c) Value conflict approach related to social problems is developed by _____.
  - i) August Comte
  - ii) Robert Merton
  - iii) Mac-Iver-Page
  - iv) Fullers and Mayers

- d) _____ population is the problem of Indian society.
  - i) Optimum
  - ii) Low
  - iii) Excess
  - iv) None of these

- e) _____ education is essential for population control.
  - i) Religious
  - ii) Informal
  - iii) Population
  - iv) Moral

- f) _____ is a main responsible factor for the problem of poverty in India.
  - i) Political rights
  - ii) High birth rate
  - iii) Equality
  - iv) None of these

- g) In India, the concept of poverty line was determined in _____ year.
- i) 1977
  - ii) 1960
  - iii) 1974
  - iv) 1989
- h) _____ programme is started on 2nd October 1980 in India.
- i) TRYSEM
  - ii) National Rural employment
  - iii) Integrated rural development
  - iv) Employment guarantee
- i) _____ is the basic cause of communal violence.
- i) Modernization
  - ii) Isolation
  - iii) Assimilation
  - iv) Political freedom
- j) _____ is the impact of communal violence.
- i) Increase in social tensions
  - ii) Misuse of media
  - iii) An opportunist leadership
  - iv) Insecurity

Q2) Answer the following questions in detail.

[20]

- a) Explain the nature and characteristics of social problems.

OR

Elucidate the causes of growth of population in India.

- b) Explain the government measures for eradication of poverty.

OR

Elucidate the remedies of eradication of communal violence.

Q3) Write short notes on any four of the following :

[20]

- a) Value conflict approach
- b) Social Disorganization
- c) Measures to control population growth
- d) Major causes of poverty
- e) Concept of communal violence
- f) Causes of communal violence

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[10]

- अ) सामाजिक समस्येचे स्वरूप ..... आहे.
- i) सार्वभौमिक   ii) राजकीय
iii) नैसर्गिक   iv) वैयक्तिक
- ब) सामाजिक समस्या ..... पासून उगम होतात.
- i) सामाजिक विघटन   ii) सामाजिक संघटन
iii) सामाजिक संस्था   iv) सामाजीकरण
- क) सामाजिक समस्ये संदर्भात 'मूल्यसंघर्ष दृष्टिकोण' ..... यांनी विकसित केला.
- i) ऑगस्ट कॉम्ट   ii) रॉबर्ट मर्टन
iii) मॅक - आयव्हर - पेज   iv) फुलर्स आणि मायर्स
- ड) ..... लोकसंख्या ही भारतीय समाजाची समस्या आहे.
- i) पर्याप्त   ii) निम्न
iii) अतिरिक्त   iv) यापैकी नाही
- इ) लोकसंख्या नियंत्रणासाठी ..... शिक्षण उपयुक्त आहे.
- i) धार्मिक   ii) अनौपचारिक
iii) लोकसंख्या   iv) नैतिक
- फ) ..... हा भारतातील दारिद्र्याच्या समस्येला जबाबदार असणारा प्रमुख घटक समजला जातो.
- i) राजकीय अधिकार   ii) वाढते जनन प्रमाण
iii) समानता   iv) यापैकी नाही
- य) भारतात दारिद्र्य रेषेची संकल्पना ..... साली निश्चित करण्यात आली.
- i) 1977   ii) 1960
iii) 1974   iv) 1989

- र) 2 आक्टोबर 1980 रोजी भारतात ..... योजना सुरु झाली.
- i) ट्रायसेम ii) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार
iii) एकात्मिक ग्रामीण विकास iv) रोजगार हमी
- ल) ..... हे सांप्रदायिक हिंसाचाराचे प्रमुख कारण आहे.
- i) आधुनिकीकरण ii) आलिप्ततावाद
iii) एकरूपता iv) राजकीय स्वातंत्र्य
- व) ..... हा सांप्रदायिक हिंसाचाराचा परिणाम आहे.
- i) सामाजिक तणावात वाढ ii) माध्यमांचा दुरुपयोग
iii) संधीसाधू नेतृत्व iv) असुरक्षितता

प्र.2) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) सामाजिक समस्येची व्याख्या सांगून वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसंख्यावाढीची कारणे विशद करा.

ब) दारिद्र्य निर्मुलनाच्या शासकीय उपाययोजना स्पष्ट करा.

किंवा

सांप्रदायिक हिंसाचार निर्मुलनाचे उपाय विशद करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

[20]

अ) मूल्यसंघर्ष दृष्टिकोन

ब) सामाजिक विघटन

क) लोकसंख्यावाढ नियंत्रणाच्या उपाययोजना

ड) दारिद्र्याची कारणे

इ) सांप्रदायिक हिंसाचाराची संकल्पना

फ) सांप्रदायिक हिंसाचाराची कारणे

